

ΘΕΜΑΤΑ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ 2020 – 2021

Επώνυμο :

Όνομα :

Μέρος Α΄: Κείμενο

«Θα έρθεις, να παίξουμε στον υπολογιστή;»

Ερώτημα καθημερινό για τα παιδιά της σημερινής τεχνολογικής εποχής· ερώτημα που δεν ηχεί παράξενα στα αυτιά των σημερινών γονέων, που αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα. Και ποια είναι αυτή; Η έλλειψη της ουσιαστικής, ζωντανής επαφής, που αρχίζει από τις πολύ τρυφερές ηλικίες.

Το ζωντανό παιχνίδι έχει αντικατασταθεί από το παιχνίδι στην οθόνη ήδη από τη νηπιακή ηλικία. Είναι τόσο συνηθισμένη η εικόνα ενός νηπίου να κρατάει στα χέρια του ένα κινητό και οι γονείς του παραδίπλα να πίνουν καφέ και να συνομιλούν με τους φίλους τους. Οι φίλοι του παιδιού, όμως, απουσιάζουν εκκωφαντικά... Δεν τρέχουν μαζί του, δεν μαλώνουν, δεν λερώνονται, δεν πέφτουν κάτω να χτυπήσουν και να παρηγορήσει ο ένας τον άλλον· εικόνες που έρχονται ως ανάμνηση από τη δική μας παιδική ηλικία, που υποδηλώνουν υγεία, ζωντάνια, χαρά, ενεργητικότητα.

Αρα, ποιο **συμπέρασμα** απορρέει από τα παραπάνω; Ο εθισμός στη μοναξιά. Το παιδί εκπαιδεύεται από πολύ νωρίς να αναπληρώνει την ανθρώπινη παρουσία με την τεχνολογία. Αρχικά ο γονέας, που είτε λόγω φόρτου εργασίας είτε λόγω κόπωσης είτε λόγω άγνοιας κινδύνου αντικαθιστά την ενασχόλησή του και εξαγοράζει την «ησυχία» του παιδιού με την οθόνη· στη συνέχεια το ίδιο το παιδί, που εξοικειωμένο πια με αυτήν τη μορφή φιλίας και συντροφιάς, **την επιζητά**· αργότερα ο έφηβος, που έχει εκατοντάδες «φίλους» στο διαδίκτυο, αλλά είναι **μόνος**, γιατί έχει μάθει να είναι **μόνος**.

Ποιος από αυτούς τους φίλους θα καθίσει δίπλα του, να τον ακούσει, χωρίς να κρατάει στα χέρια του ένα κινητό, το οποίο χτυπάει ανά κλάσμα δευτερολέπτου; Περνάς δίπλα από «παρέες» φίλων, ήδη από τις τελευταίες τάξεις του Δημοτικού, που δεν μιλούν, αλλά απλώς κοιτάζουν ένα κινητό. Η μόνη τους κουβέντα με τους άλλους γίνεται, όταν σχολιάζουν - με κουτσομπολίστικη διάθεση - κάτι που βλέπουν στο κινητό για έναν τρίτο. Κι όταν διαλυθεί αυτή η «παρέα», μέχρι να γυρίσουν στο σπίτι τους, θα περπατούν με το βλέμμα προσηλωμένο στο κινητό. Κοινός παρονομαστής όλων αυτών η **μοναξιά** και η εσωτερική ανάγκη για πραγματική επαφή.

Η κατάσταση είναι απογοητευτική για δύο λόγους: αφενός, επειδή τα παιδιά και οι νέοι που έχουν εγκλωβιστεί σε αυτήν δεν βιώνουν ούτε ουσιαστική επαφή ούτε πραγματική φιλία, κι αφετέρου, επειδή δεν το συνειδητοποιούν. Και δεν το συνειδητοποιούν, επειδή δεν έχουν ζήσει την πραγματική συντροφικότητα, τη ζωντανή επαφή, τη φιλία. Οι φίλοι ως παιδιά παίζουν ώρες επί ωρών μαζί ακόμα και χωρίς υλικά παιχνίδια, τρέχουν μαζί, γελούν, μαλώνουν, χτυπιούνται, ξαναφιλιώνουν και, όταν τελειώνει η μέρα, ανυπομονούν να έρθει η επόμενη, για να ξανασυναντηθούν. Οι φίλοι ως έφηβοι μιλούν με τις ώρες, κλαίνε, μοιράζονται τις αγωνίες τους,

τα προβλήματά τους, τους εκνευρισμούς τους, τους πρώτους έρωτες. **Τι** κάνουν, αντίθετα, οι περισσότεροι φίλοι της εποχής μας; Έχουν ως πρώτο και ίσως μοναδικό **φίλο** τον υπολογιστή και το κινητό: αυτή είναι η αλήθεια! Ανατρέψτε την...

Κατανόηση κειμένου

Να καταγράψετε σε 80 περίπου λέξεις (8 – 10 σειρές) το πρόβλημα που παρουσιάζεται στο κείμενο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(5 μονάδες)

Μέρος Β΄: Συντακτικό

1. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους του κειμένου:

- **συμπέρασμα:** είναι στο
- **την:** είναι στο
- **μόνος:** είναι στο
- **η μοναξιά:** είναι στο
- **Τι:** είναι στο
- **φίλο:** είναι στο

(6 μονάδες)

2. Να αναγνωρίσετε το είδος και τη συντακτική θέση των παρακάτω δευτερευουσών προτάσεων:

- ... γιατί έχει μάθει

- ... να είναι μόνος

- ... να τον ακούσει

- ... μέχρι να γυρίσουν στο σπίτι τους

- ... επειδή τα παιδιά και οι νέοι (που έχουν εγκλωβιστεί σε αυτήν) δεν βιώνουν ούτε ουσιαστική επαφή ούτε πραγματική φιλία

- ... όταν τελειώνει η μέρα

(9 μονάδες)

3. Να μετατρέψετε τη σύνταξη των παρακάτω προτάσεων από ενεργητική σε παθητική και αντιστρόφως:

- Το ζωντανό παιχνίδι έχει αντικατασταθεί από το παιχνίδι στην οθόνη ήδη από τη νηπιακή ηλικία.

- να παρηγορήσει ο ένας τον άλλον

- Αρχικά ο γονέας εξαγοράζει την «ησυχία» του παιδιού με την οθόνη.

- στη συνέχεια το ίδιο το παιδί την επιζητά

- Οι φίλοι χτυπιούνται.

(10 μονάδες)

Μέρος Γ': Λεξιλόγιο – Γραμματική

1. Να αντιστοιχίσετε τους τύπους της στήλης Β με τα μέρη του λόγου της στήλης Α (η αντιστοίχιση θα γίνει στην 3η στήλη, όπου θα συνδυάσετε αριθμό με γράμμα, π.χ. 11 – ια):

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β	Αντιστοίχιση αριθμού – γράμματος
1) Σύνδεσμος	α. Ενημερωμένος
2) Επίρρημα	β. Θεωρήστε
3) Πρόθεση	γ. Μπράβο
4) Ρήμα στην προστακτική	δ. Ό,τι
5) Επιφώνημα	ε. Προς
6) Ρήμα στην υποτακτική	στ. Πώς
7) Ουσιαστικό	ζ. Θεωρήσετε
8) Επίθετο	η. Καθηγήτρια
9) Αντωνυμία	θ. Χαριτωμένος
10) Μετοχή	ι. Ότι

(10 μονάδες)

2. Να βρείτε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων:
(Προσοχή στην ορθογραφία και στον τονισμό!)

- άσπρος
- έλλειψη
- λείος
- βουνό
- ιδιόρρυθμος
- θέληση
- συνέπεια
- φιλαλήθης
- γρηγοράδα
- ευστροφία

(10 μονάδες)

3. Να συμπληρώσετε στον παρακάτω πίνακα τους τύπους που λείπουν:
 (Προσοχή στην ορθογραφία και στον τονισμό!)

ΡΗΜΑ	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΣ ΛΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΘΗΤΙΚΟΣ ΛΟΡΙΣΤΟΣ	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΜΕΤΟΧΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ	ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΜΕΤΟΧΗ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ
				<u>τιμημένος</u>
		<u>θεωρήθηκα</u>		
			<u>κόβοντας</u>	
	<u>απάλλαξα</u>			
<u>εκλέγω</u>				

(20 μονάδες)

4. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τα παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων – θα χρησιμοποιήσετε περιφραστικό τύπο μόνον όπου δεν υπάρχει μονολεκτικός:

(Προσοχή στην ορθογραφία και στον τονισμό!)

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
	<u>ακριβότερη</u>	
<u>η ακριβής</u>		
		<u>πάρα πολύ</u> (επίρρ.)
	<u>λιγότερο</u> (επίρρ.)	
<u>η μακριά</u>		
<u>μορφωμένος</u>		
		<u>γλυκύτετες</u>
	<u>επιεικέστερα</u> (επίρρ.)	
		<u>ανώτατος</u>
<u>υπέρλαμπρος</u>		
<u>χάρτινος</u>		

(10 μονάδες)

